

abonnement pour un an

350 Piastres

Edition spéciale. 500 ptrs.

Adresse :

« Idjtihad » Constantinople

Téléph. St. 865

XXIII ème ANNÉE

15 Fevrier 1928 No. 246

اجتهاد

علمی، ادبی، اقتصادی، صناعی، صحفی مجموعہ

آبونمان : سنہ لکی [24 نسخہ]
تور کیا ایچون 2 بچق، خارج ایچون
3 بچق، اعلا کاغذ لیبسی 5 لیرادر.

ادارہ خانہ سی :

جفال اوغلندہ « اجتهاد نھوی »

تلفون : استانبول ۸۶۵

یکرمی اوچنچی سنہ

نومرو ۲۴۶-۱۵ شباط ۹۲۸

غده‌ی حامل اولان بر چو جقه‌ده وجودک تغدییی خللدار اولور. وجود لزومندن فضله طومبول و شیشماندر، ذکا متناقصدیر. بو حال چو جغه نه ات، نه سبزه، نه قالوری ونده ویتامین و یرمکه مندفع اولماز. آنجاق هر هانکی بر حیواندن آلتان غده درقیه‌یی، یا خودقابریقه‌لر طرفندن استحضار ایدیلن عینی غده مستحضراتی یدیرمکه درکه وجودک تغدییی نورمال بر حاله کتیرمکه امکان حاصل اولور. بو تداویدن سوکره فضله شیشماناق مندفع اولدیغی کبی قامت اوزامغه و ذکا عودت و تأسس ایتکه باشلار.

دماغک آلتنده بولنان و غده مخاعیه (Hypophyse) ده نیان بر کوچک تشکل واردیر. وظیفوی بر شخصیته مالک اولان بو عضو سن شبابتده هر هانکی بر سببیه خسته اولورسه آتی حامل اولان کنجک بونی فوق‌العاده بر صورتده اوزار. بویله انسانلره دیو (Géant) و بو حالت مرضیه (Gigantisme) دیرلر. بو کبی حاللر، آلتان غدانک نوع و جنسیله، مقدار و کیفیتیه ایله علاقه‌دار اولوب بالخاصه معاصر بیولوجیانک و طبک موضوعلر یدر.

ایدر. هضم فعالتک فیزیولوژیک شرائطده تأمین دوامی ایچون بر عامل اولان افراز روحینک هیجان، حدت. کبی روحی تأثیرلر آلتنده درحال توقف ایتسی هضمی و بالنتیجه اغدیه‌دن تنفعمزی اخلال ایدر. کدر و سائر آلام معنویه‌دن مضطرب اولان انسانلرک نخافت بنیویه‌لرینی بیلیرسکز.

صوک سوزاوله‌رق نظر دقتکزی بر دیگر وادی‌یه جلب ایده‌جکم: ماده، قالوری، ویتامین و سائر خصوصاً نتیجه تام و کامل غذا آلان و آلمده بولنان بعض انسانلرده فرط سمانت، بنیوی نخافت، یا خود اسکلتک فیزیولوجیائی بر طرزده نشوونما بولماسندن دولایی جوجه‌لک، یا خود حدندن فضله نمانسندن دولایی قامتک دیو کبی اوزامای کبی بالخاصه مرضی بعض حاللر حادث اولور. بالخاصه طبک موضوعی اولان و سزده بر مراق اوایندیره بیان بو مسئله‌لر اوزرنده بالطبع فضله توقف ایتیه جکم؛ یا لکزیو مراقکزی تطمین ایچون سویلککمه مساعده ایدیکز که: مثلا عنقک و خنجره ده نیان صدا عضوینک اوک طرفنده بولنان و طیده غده درقیه Thyroïde تسمیه ایدن بر عضوک فعالیت نورمال اولمازسه بویله تبیل

« لغتجه فلسفه » حقنده اسماعیل فی بک افندیکن ایضاحاتی

کشاد ایتدیکی رشديه مکتبنده او قودم لکن اورادن شهادتنامه آلدقندن سوکره کرک مکتبنده و کرک حجر تزدن سوکره استانبولده متعدد علما و ارباب اختصاصک فیوضیات علمیه‌لرندن مدت مدیده استفاده ایتدم. اگر آنلرک لطف و همتلری امدادیه یتیشماماش اولسه ایدی ولو ناچیز اولسون بعض آثار تألیفته قیام ایتک نیم ایچون بر جرأت اولوردی. فرانسزجه‌نی اورویاده تحصیل کورمش مقتدر بر معلمدن اوچ سنه قدر او قودقندن سوکره بش دخی لسان مکتبنه دوام ایده‌رک دیلومه آلدیم. انکلیزجه-ینی‌ده انکلیز معلملردن تحصیل ایتدم. ایشته بدایه پک نقصان اولان بضاعه علمیه بو وجهله ایشه یارایه‌بیله جک بر درجه‌یه کلش و یا کابر آز جسارت و یرمشدر. شمندی‌ده عفو بیکزه اغتراراً تقید ایتکن حقنده بر قاچ مطالعه جق عرض ایده‌جکم: چوق یکی زمانلرک ابداع ایتدیردیکی بعض تعبیرلری نظر اعتباره آلامدیم بیان بو نوریله یورک صوک واک مکمل اوله‌رق

اغتجه فلسفه‌یی (اجتهاد) ده بر موقع شرفه لایق کورمه‌کز بر اثر قدر شناسی اولغله بولطفکزدن دولایی عرض تشکری وجیهه ذمت عد ایده‌رم. حق عاجزانه‌مده یازلمش اولان کلمات تلطفیه استحقاقک پک زیاده فوقنده ایسه‌ده کندی کندیکن اسنادی وشا کردی اولدیغمه، فرانسزجه و انکلیزجه‌نی همان معلمسز اوکره‌ندیکه و اسان مکتبنه دوام چوق سورمدیکنه دائر اولان فقره‌نی ارباب مطالعه‌نک انسلاب اعتماد وانکسار رغبتلری موجب اولایله جک بر ماهیتده کوردم چونکه بویله استاددن درس کورمامش و فرانسز و انکلیز لسانلری کندی کندیته اوکرتمس بر آدمدن موجب استفاده بر اثر بکلانیه‌ماسی پک طبعیدر ایشته شو مطالعه‌یه مبنی بو بایده مع‌الحجوبیه بر قاچ سوز سویلککمه مساعده‌کزی رجا ایده‌جکم: واقعا مخلصکزدک حین صبا و تمده شیمدیکی کی مکمل مکتبلر یوقدی. مدحت پاشا سرخومک طرنویده ایلک دفعه اولارق

کبی ارباب اختصاصک بیله جکاری برشیدر .

Intuition کله سنه مقابل حدس کله سنک هانکی مقامده استعمالی دوغری اوله بیله چکی لغتجه مزده ایضاح ایدلشدرد. بوکا ترجیح ایتدی ککز تفرس کله سی فرانسزجه دن وانکیزجه دن عربی یه اولان اک مکمل قاموسلرک هیچ برنده کوسترلامش اوله سندن دولایی المادم مشهور (Toussin de Percevale) بونی حواسک غیریله ادراک ، نظر عقلی ، مکاشفه دیه ترجمه ایتشدرد . (الفرائد الدریه) عنوانی لغتده تفرس کله سنک مقابلی Sagacité و Pénétration در. تفرس کله سی قبول ایداسه بیله بر اصطلاح فلسفی اوله ماز چونکه لغتجه مزده تصریح ایدیلن مختلف معانی فلسفیه نك افاده سنه کافی دکادر مثلا قانتک صراد ایتدیکی علم شهودی یعنی تجربه و حواس واسطه سیله اشیا یه دوغری دن دوغری یه تعلق ایدن علم تعریف بویوردی ککز تفرسک بوسبوون ضدیدر .

Sagesse و Sage کله لری بزم قدیم متفکر لرین نظر فندن عارف و معرفت کله لری له ترجمه اولونمشدر. Sageesse divine کله سنک معرفه الله در دنیله بور Toussin de Perceval ک لغتده بو ایکی کله نك مقابللری حکیم و عقل ، حکمت در sage کله سنک مقابلی عارف عدا ایدلیسی حالده Les scept sages de la Gèce تعبیرینک « یونانک یدی عارفلری » دیه ترجمه سی لازم کله جکدر حالبوکه بونلره لغتجه ده کوستردیکمز وجهله « یونانک حکمای سبعة سی » دنیلمکده در . ظن عاجزانه معرفت connaissance کله سنک مقابلیدر چونکه « رأس الحکمة مخافة الله » حدیث شریفی La crainte du Seigneur est le commencement de la sagesse اولوندینی حالده La théorie de la connaissance تعبیرنه معرفت نظریه سی دینلمکده در . فکدر عاجزانه بجه معرفت الله قوللرک جناب الله حقنده اولان بیلکی لریدر . چونکه معرفت تفکر و تدبر له حاصل اولان بیلکی اولدی فندن جناب الله نسبت ایدیله مز و اکا عالم و حکیم دینیلوب طرف دنیله مز بناء علیه sageesse divine حکمت الهیه دیه ترجمه ایدلک لازم کلیر . دلالة الحائرين مترجمی مونک (Munk) وابن سینا عنوانی اثرک مؤلفی Carra de Vaux دخی بو تعبیری قبول ایتشدردر .

Atavisme کله سنک مقابلی عد ایتدی ککز استجداد کله سنی نزدیده موجود اولان قاموسلرک هیچ بری بو معناده اوله رق کوسترمیوب بیکله مک و بیکیدن یا بقم معناسه آلتشدرد. Milieu کله سنی وسط کله سیله ترجمه ایتک چوقدن ترک اولونمشدر . بونک بزده مقابلی محیطدر دنیله بور و بوم بوکا وسط دبعی ترجمه ایتدی کیم بیان ایدیلیور لغتجه ده « وسط و محیط کله لرینک ایکی سنی ده کوستردکدن صو کره بر آز آشناغیده غوبلونک Milieu extérieur تعبیری حقنده کی اعتراضه جواباً « لسانعزده بز بو مقامده محیط خارجی تعبیری قولانقده

برهیت طرفندن یاپیلان فرانسزجه فلسفه لغتجه سنده مندرج اولان افتلرک جمله سنی آلدقندن باشقه بونلره دیگر لغتجه لر دن دخی خلیجه کله لر علاوه ایتدم . باکا قالمش اواسه ایدی بو میانده طبه و سائر بعض علومه عائد اولانلری آلاز ایدم . چونکه بونلرک فلسفه ده باشقه اصطلاحلری یوقدر لکن برچوق لغاتی خارج برافش دنیله مک امچون بونلری ده آلم و بونلرک تورکجه ده مقابللری کاه لغات طبه و کاه نزدیده اولان برچوق قاموسلره مراجعت ایدره ک کوستردم .

Transcendant و Transcendental مقابلی اوله رق متعال و متعالی تعبیرلرینک یرینه اعلا و اعلاوی کله لرینی قولاندیغمه بکنده منور کنج لرین دن بریسی دخی حیات رساله سنده اعتراض ایتشدی بوکا و دیگر بعض کله لره عائد اعتراضه یازدیغمز جوابلر مذکور رساله ده کوریله جکدر . مأوس عد اولونان متعال و متعالی کله لرینی ترک ایتکلکم باشیجه ایکی سلبه مستنددر . برنجیسی تورکجه ده عال کله سی عالی صورتنده استعمال ایدلمکده ومثلاً جناب الله بوکی صفاتدن متعالیدر دنیلمکده اوله سیدر . ایکنجیسی Réalités transcendantes تعبیرینک معنای مقصوده نظراً حقایق متعال دیه ترجمه سی لازم کلیر کن قاعده به رعایه حقایق متعالیه صورتنده یازیله سی بو وجهله معناسی یک فرقی اولان متعالی کله سنک متعال یرینه قائم اوله سی محذوریدر یوقسه اعلا و اعلاوی یرینه عینی ماده اصلیه دن مشتق اولان متعال و متعالی کله لرینک استعمالنده هیچ بر بأس یوقدر حتی متعالی کله سی لغتجه مزده دخی مندرجدر بو کله لر حقنده بر چوق ایضاحات و برلشدرد .

Collectif کله سنه مقابل معشری و Collectivité کله سنه معشریت تعبیرلرینه نه تورکجه لغتدره نه ده فرانسزجه دن وانکیزجه دن تورکجه یه و عربی و فارسی یه اولان قاموسلرک هیچ برنده تصادف ایتدی کیم دن بالطبع بو قاموسلرده کوردیکم کله لری آلم . Gretaire و Sadisme کله لری فرانسزجه فلسفه لغتجه لرینک هیچ بریسنده حتی قاسفه قاموسنده بیله مندرج اولادیفندن بونلری آلفتم بر قصور و اهامل عد ایدیله مز ظن ایدرم .

Déontologie médicale تعبیری فرانسزجه طب لغتده لیره دن اقتباساً Partie de la médecine qui traite des devoirs (et suivant quelques-uns des droits) des médecins و فرانسزجه یکی فلسفه لغتجه سنده Théorie des devoirs professionnels des médecins و تورکجه لغات طبده « ولادت ، مسئولیت ، رسم تحلیف کبی وظائف طبیه نك بحی « دیه تعریف ایدلش اوله سنه نظراً سالف الذکر یکی لغتجه دن ترجمه ایتدی کیم « علم وظائف طبی ، مسلك طبابته مخصوص وظائف « تعبیرنده بر یا کلش یوقدر ظن ایدرم . اما بوکا وظائف اطبا دنیلمیوب علم آداب اطبا دنیلمه سی لازم کلیرمش بوراسی آنجا ق ذات عالیلری

فرانسزجه لغتدرده دخی « اول شکل حکومتدرکه آنده ملت قوانینی تنظیم ایتمکه و تکالیفی تحت قراره آلمه مأمور وکیلر تعیین ایدر » دنلمشدر. اکر فرانسزجه تعمیر تکرارایدیله جک یرده بونک تورکجهده دوغری اولق لازم کلن مقابلی ذکر و بیان بویورولمش اولسه ایدی البتده دهازیاذه موجب استفاده اولوردی .

بو جوابی یازمقدن مقصدیم مجرد لغتجه فلسفه بی تأملسنر وعلی العمیا یازمایوب شایان وثوق بر چوق قاموسلره وسائر کتابلره مراجعت ایتمدیکی و بوبابده عجزیمک مساعد اوله بیلدیکی درجهده جستجوی حقیقته چالیشدیغی عرض ایتمکدر .

اولدیغمن جهتله بوعتراضه محل قائلمقدمه در دیمش و بوکا برقاچ تعمیر دها علاوه ایدرک بونلرک دخی اولیه ترجمه اولوندیغی تصریح ایتمش اولدیغمن حالده وسط تعمیرینی ترجیح ایلمدیکی بیان ایتمه کونک بر اثر ذهول اولدیغمنده شبهه یوقدر .
Gouvernement représentatif
تعمیرینه « حکومت نواب ملت، منتخب وکیلر واسطه سیله اجرا اولونان حکومت » دیه یازدیغمن ایضاحاتک بو تعبیرک معناسنی اقاده ایتمدیکی بیان اولونویور ایکی فلسفه لغتجه سننده « Le g. rep. est celui qui s'exerce par des représentants élus » دنلمش اوله سنه نظراً یازدیغمن تعریف بوکا موافقدر. لیتزه وسائر

ایک بوش صیرالرده کز بیور پارماق لری .

قار آلتنده او بیور شیمدی اسکي ماصالار .
کوکس کپیر بر کبی قییلداینجه دالار ،
صدالر خاطر لایور اوپوشن دوداقلری ..

قاضی کوی : احمد ابوب

کوکله ...

بر اولو کرواندن آیریلش کبی ،
یولکی شاشیرمش فالمشسک کوکل ا
صوفی لر بزمنه قایریش کبی .
بر درین کردابه دالمشسک کوکل !..

بن آتشرستم ، کشیشم دیوب ،
باده نوش اولورسک درویشم دیوب ،
دل ویرانه سننده وار ایشم دیوب ؛
اقلیم نشته بی آلمشسک کوکل !..

روحکک تره سی قراکلی بوتون ،
ایشیق ویرمه یورمی چراغ لدن !
ویرانه جمده آغلا یورکن دون ،
عالمه قهقهه سالمشسک کوکل !

قالمش تنکده نه ات ، نه دری !
ای کوکل ! بو یولدن هایدی دون کری !
حیاتک اولاماز دیوب دکری ،
نفر هیچ بی چالمشسک کوکل ؟..

۱۲۳۷ - آنقره جمیل منا

بر متروکه ایچون ...

هر دلیقانیل اونده بولدی صوک هوسنی ،
اونک ایچون چکیلیدی طبانجه لر ، قامار ،
درت کیشی کوتوری بیور بوکون جتازه سنی
برفاحشه تولمش کیم رحمت اوقور ، کیم آغلار !

بوزواللی قادینک طونولسایدی آلدن
البته بر اولادی دوغار، آنته اولوردی ؛
آلسایدی نصیبی آنته ک املندن
بو بختی چیرکین ، کوزل قادین آه نه اولوردی ..

هانی نرده کوزه لم دین دلیقانیلیر ؟
نرده لر یانه یانه دیکله ینلر سنی ؟
هانی چالقالاشمیدی فسونی دیار دیار
درت کیشی کوتوری بیور بوکون جتازه سنی ..

مصطفی دوغار

پارقده قیش

پارکک بر دومان صارمش صولفون آغاچلرینی
تخته صیرالر یره ا کهرک باشلرینی ،
یوواسز سرچه لر دن برشی دیکله مکده لر ..

صولرنده کریندی آی طومغمش بر حاووضک ،
قارلی دالرده دوران بیاض باقوشلر ، محزون ،
کندی کوکس لرینی سسزجه ییکده لر ..

یولار ، صوصمش دیکله یور درینله شن انکینی ،
بر هزارک اوستنه قور کبی چلنکینی ،